

การใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชน จังหวัดสุรินทร์

Application of Rice Seed Production Technology by Farmers in the Development and Potential of Community Rice Center Project in Surin Province

นิภาพร มะลิซ้อน¹, เบนจามาต อยู่ประเสริฐ^{1*} และ พรชุลย์ นิลวิเศษ¹

Nipaporn Malison¹, Benchamas Yooprasert^{1*} and Pornchulee Nilvises¹

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคม และเศรษฐกิจ 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 3) การใช้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 4) ความต้องการการส่งเสริมการเกษตร 5) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ประชากรในการวิจัย คือ เกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชน จังหวัดสุรินทร์ ปี 2558 จำนวน 120 ราย ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนมากมีประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 2.55 ปี ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 6.05 ครั้งต่อปี มีพื้นที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 8.15 ไร่ มีรายได้จากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 51,948.78 บาทต่อปี ได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้โดยวิธีการประชุมกลุ่ม และการฝึกอบรม 2) เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก 3) เกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก โดยใช่มากที่สุด ในประเด็น การเกี่ยวข้าวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดที่ความเร็วไม่สูงเกินไป และการบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าวในกระสอบที่สะอาด 4) เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านเนื้อหา ในระดับมาก เรื่องการกำจัดพันธุ์ปน และการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์เพื่อรอจำหน่าย วิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการในระดับมาก คือ การฝึกอบรม และการประชุมกลุ่ม และ ต้องการการสนับสนุนในระดับมากที่สุด คือ การประสานแหล่งปัจจัยการผลิต และการส่งเสริมให้คำแนะนำ และ 5) ปัญหาที่เกษตรกรพบในระดับมาก คือ เรื่องการดูแลรักษา การขาดน้ำในช่วงเพาะปลูก ปุ๋ยมีราคาแพง และขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการตรวจและเฝ้าระวังการระบาดของโรคและแมลง เกษตรกรเสนอแนะ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาราคาปัจจัยการผลิต ต้องการแหล่งน้ำ และต้องการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว, โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชน, จังหวัดสุรินทร์

ABSTRACT: The objectives of the research were to study the following: 1) the general socio-economic data; 2) the farmers' perception about rice seed production technology; 3) the application of rice seed production technology; 4) agricultural extension needs; 5) problems and suggestions about the application of rice seed production technology. The population were 120 farmers involved in the Development and Empowering the Community Rice Center Project in Surin province in 2015. The results indicated that: 1) Their rice seed producing experience averaged 2.55 years. They had attended rice seed production technology transfer 6.05 times/year on average. Their average production area was 8.15 rai. Their average income from all rice seed production were 51,948.78 baht/yr. respectively, The farmers acquired knowledge and information via group meeting and training. 2) The farmers had a high level of perception

¹ แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

Agricultural Extension and Development, School of Agriculture and Cooperatives, Sukhothai Thammathirat Open University

* Corresponding author: yoobench@hotmail.com

about rice seed production technology. 3) The farmers applied seed production technology at a high level; with most applied in using proper speed rice combine harvester and packing rice seed in a clean sack. 4) Farmers' needs for extension services were expressed as a "high" level in the contents about invasive rice eradication and seed storage before distribution; the needs for extension methods which were expressed as a "high" level were training as well as group meeting; and needs for supporting as the "most" level were a coordinator with input agencies and giving suggestion. 5) Problems were rated "high" in caring, lack of water, fertilizer was expensive, and insufficient knowledge about detecting and monitoring diseases and pests spread. The farmers suggested that accomplice sectors should take action in solving the problems relating to the price of inputs, water resources, and needs for inputs supporting.

Keywords: application of rice seed production technology, Development and Empowering the Community Rice Center Project, Surin province

บทนำ

ข้าวเป็นสินค้าเกษตรหลักที่สำคัญของประเทศ เป็นอาหารหลักของคนในชาติ ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 78 ล้านไร่ จังหวัดสุรินทร์มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ ประมาณ 142,890 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 3.2 ล้านไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์, 2558) ในการผลิตข้าวหอมมะลิให้ได้คุณภาพดีตรงตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภค มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ทั้งคุณภาพของดิน ปริมาณน้ำฝน และการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นต้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งก็คือ การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เป็นเมล็ดพันธุ์บริสุทธิ์ มีความงอกและความแข็งแรงสูง ไม่มีเมล็ดวัชพืชและสิ่งเจือปน และปราศจากโรคและแมลงทำลาย

จังหวัดสุรินทร์พบปัญหาเกษตรกรขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ (seed) คุณภาพดี เนื่องจากเกษตรกรมักจะใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้ใช้เองต่อเนื่องกันหลายปี ไม่มีวิธีการคัดเลือกและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์อย่างถูกวิธี ทำให้เมล็ดพันธุ์ไม่บริสุทธิ์ ขณะที่ชาวนาบางรายซื้อเมล็ดพันธุ์จากภาคเอกชน ซึ่งไม่สามารถเชื่อได้ว่าเป็นเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพดีหรือไม่ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับกรมการข้าว ได้ส่งเสริมการดำเนินงานในศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน หรือ "ศูนย์ข้าวชุมชน" เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มกันในชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดีสำหรับใช้จำหน่าย และกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีสู่ชาวนาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยมีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว รวมทั้งสนับสนุน

ปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์ที่จำเป็นภายใต้โครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชน

จังหวัดสุรินทร์มีศูนย์ข้าวชุมชนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชน (กรมการข้าว, 2557) โดยแต่ละศูนย์จะมีการคัดเลือกสมาชิกเข้าร่วมโครงการเพื่ออบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามยังขาดข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ องค์ความรู้ และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรของจังหวัดสุรินทร์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ความต้องการการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชนให้แก่เกษตรกรต่อไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพศูนย์ข้าวชุมชน จังหวัดสุรินทร์ ปี 2558 จำนวน 6 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านผือ อำเภอรัตนบุรี, ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านขามพัฒนา อำเภอสังขะ, ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแสงตะวัน อำเภอเมือง, ศูนย์ข้าว

ชุมชนบ้านลูกควาย อำเภอ ศรีณรงค์, ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านม่วงน้อย อำเภอชุมพลบุรี และศูนย์ข้าวชุมชนบ้านขาด อำเภอชุมพลบุรี โดยคัดเลือกสมาชิกศูนย์ละ 20 ราย รวมจำนวน 120 ราย ศึกษาจากประชากรทั้งหมด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และทดสอบค่าความเชื่อถือได้ (reliability) โดยวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ 0.94 โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 3) การใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 4) ความต้องการส่งเสริมการเกษตร 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผู้วิจัยสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เดือนมิถุนายน 2559

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.20 มีอายุเฉลี่ย 51.31 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญงา (2550) และโครนนท์ (2552) ที่กล่าวว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. จึงมีผล ให้เกษตรกรได้รับโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพิ่มมากขึ้น และเกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการทำนาเฉลี่ย 2.35 คน มีประสบการณ์การทำนาเฉลี่ย 32.93 ปี มีประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 2.55 ปี เกษตรกรทั้งหมดผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยวิธีการทำนาหว่าน การถ่ายทอดเทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้รับเฉลี่ย 6.05 ครั้งต่อปี มีราย

ได้จากการทำนาโดยเฉลี่ย 126,058.33 บาทต่อปี มีรายได้จากการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว 51,948.78 บาทต่อปี แหล่งทุนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเป็นของตนเอง และราคาจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ยกิโลกรัมละ 18.72 บาท การได้รับข้อมูลข่าวสารได้รับความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจากการประชุมกลุ่มและการฝึกอบรมรองลงมาระดับปานกลาง ได้แก่ จากการเยี่ยมไร่นาและบ้านของเกษตรกร การมาติดต่อที่สำนักงานเกษตรอำเภอและเกษตรจังหวัด เอกสารวิชาการ การชมนิทรรศการ สื่อโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ สอดคล้องกับ กวิสรา (2556) ที่พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการประชุมกลุ่มและการฝึกอบรม ซึ่งสิริรัตน์ (2532) พบว่า เมื่อชาวนามีการติดตามและรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนต่างๆ มีแนวโน้มที่จะยอมรับนวัตกรรมการทำงานและรับความรู้มากกว่าชาวนาที่มีการติดตามและรับรู้ข่าวสารน้อย

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจในด้านการไถ耨ไถแปร และคราดทำเทือก เพื่อลดปัญหาเรื่องวัชพืชการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับชนิดของดินส่งผลต่อการเจริญเติบโตของข้าว การกำจัดพันธุ์ปนโดยการคัดข้าวพันธุ์อื่นออกจากแปลง ด้านการเก็บเกี่ยวควรทำความสะอาดเครื่องนวดข้าวก่อนเก็บเกี่ยวข้าว และตรวจสอบก่อนการบรรจุข้าว ด้านการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์เพื่อรอจำหน่ายควรทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ข้าว และคัดแยกสิ่งเจือปนก่อนบรรจุกระสอบ ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร (2547) ที่ระบุว่า มีการไถ耨หลังเก็บเกี่ยวข้าวเพื่อกลบเศษซากตอซังและกำจัดวัชพืช และเกษตรกรมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 64.17 ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการปลูกด้วยวิธีปักดำ เกษตรกรยังมีการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวประมาณ 10 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งเป็นปริมาณที่สูงเกินไปส่งผลต่อการเพิ่มต้นทุนในการผลิตข้าว

การใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 62.50 มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก

ซึ่งสอดคล้องกับ กวิสรา (2555) ที่พบว่า สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนใช้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในระดับค่อนข้างมาก อาจเป็นผลมาจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีจัดประชุมกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จัดฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในระดับมาก ทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และมีการนำเทคโนโลยีไปปฏิบัติในระดับมากด้วย และยังพบว่าเกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวมากที่สุดในด้านการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์เพื่อรอจำหน่าย ประเด็น การเกี่ยวข้าวด้วยเครื่องเกี่ยววนดที่ความเร็วไม่สูงเกินไป และการบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าวในกระสอบที่สะอาด ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวด้านการลดความชื้น การเตรียมดิน การเก็บเกี่ยว การปลูก การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์เพื่อรอจำหน่าย การกำจัดพันธุ์ปน และการดูแลรักษา ส่วนเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรมีการใช้น้อยที่สุดคือด้านการปลูก ในประเด็นการคลุมเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา และเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรไม่มีการใช้เลย คือประเด็นการปักดำ ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ข้าว ประมาณ 5 กิโลกรัมต่อไร่

ความต้องการการส่งเสริมการเกษตร พบว่าเกษตรกรมีความต้องการได้รับการส่งเสริมการเกษตรในด้านเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.20 ซึ่งเนื้อหาที่เกษตรกรต้องการได้รับการส่งเสริมการเกษตรระดับมากที่สุด มี 4 ประเด็น ได้แก่ การกำจัดพันธุ์ปน, การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์เพื่อรอจำหน่าย, การดูแลรักษา และการเตรียมเมล็ดพันธุ์ และเกษตรกรมีความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมการเกษตร โดยใช้วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.09 ได้แก่ การฝึกอบรม, การประชุมกลุ่ม, การสาธิต และทัศนศึกษา นอกจากนี้เกษตรกรมีความต้องการด้านการสนับสนุนในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.21 ใน 3 ประเด็น การประสานแหล่งปัจจัยการผลิต การส่งเสริม

ให้คำแนะนำ และการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับ ชลิต (2557) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนประเด็นการประสานแหล่งจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่รู้จักรักแหล่งผลิต และแหล่งจำหน่ายปัจจัยการผลิต ไม่สามารถเปรียบเทียบราคาปัจจัยการผลิตได้ ดังนั้นเกษตรกรจึงมีความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานแหล่งปัจจัยการผลิต และให้คำแนะนำ รวมไปถึงการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการใช้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า เกษตรกรมีปัญหาต่อการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.69 และ 2.21 ได้แก่ การดูแลรักษา และการปลูก โดยปัญหาการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวด้านการดูแลรักษา ได้แก่ ปุ๋ยมีราคาแพง, การขาดน้ำในช่วงการเพาะปลูก และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการตรวจและเฝ้าระวังการระบาดของโรคและแมลง ในส่วนปัญหาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวด้านการปลูก คือ ปัญหาการขาดน้ำในช่วงการเพาะปลูก และเกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาราคาปัจจัยการผลิต, แหล่งน้ำในการเพาะปลูกข้าว และความต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

สรุปและข้อเสนอแนะ

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยวิธีการประชุมกลุ่ม และการฝึกอบรมในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังพบว่า มีเกษตรกรบางส่วนยังไม่เข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในประเด็นอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมในการปลูก เกษตรกรมีระดับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติ

มากที่สุด คือ การเก็บเกี่ยว ประเด็นที่เกษตรกรปฏิบัติ น้อยที่สุด คือ การคลุมเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยสารเคมี ป้องกันกำจัดเชื้อรา เกษตรกรมีความต้องการได้รับการ ส่งเสริมด้านเนื้อหา เรื่องการกำจัดพันธุ์ปน เกษตรกร มีความต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านการ ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยวิธีการฝึกอบรม และการ ประชุมกลุ่ม เกษตรกรมีความต้องการสนับสนุนในด้าน ประสานงานแหล่งปัจจัยการผลิต

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์ ควรมีการจัดทำ โครงการพัฒนานักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ ให้กับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทั้งระดับจังหวัด และ ระดับอำเภอ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี 2) สำนักงานเกษตร จังหวัดสุรินทร์ ควรมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร ทั้งระดับจังหวัด และระดับอำเภอ หากมี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านการผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าว หรือเทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ ใช้วิธีการจัดประชุมกลุ่ม และฝึกอบรม 3) สำนักงาน เกษตรจังหวัดสุรินทร์ ควรมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร ทั้งระดับจังหวัด และระดับอำเภอ หาก มี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านการผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าว หรือเทคโนโลยีในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้ เน้นความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าวในประเด็นการเตรียมเมล็ดพันธุ์ การปลูก การ กำจัดพันธุ์ปน

คำขอบคุณ

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านอย่างสูง ที่ ได้กรุณาให้คำแนะนำ และปรับแก้ไขบทความนี้จน สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กวิสรา มมประโคน. 2556. การใช้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าวของสมาชิกศูนย์ข้าวชุมชนอำเภอละหานทราย จังหวัด บุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กรมการข้าว. 2557. คู่มือโครงการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพศูนย์ ข้าวชุมชน ปี 2557. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง ประเทศไทย จำกัด, กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2547. คู่มือการจัดทำแปลงผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าวตามหลักการปฏิบัติทางกายภาพที่ดี, กรุงเทพฯ.
- ชลิต วรวิทยไย. 2557. การผลิตข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการโรงเรียนชาวนาจังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บุหงา เขียวขำ. 2550. การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าวของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการศูนย์ส่งเสริม และผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนในอำเภอไพศาลี จังหวัด นครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ไครนันท์ เต็มศรีรัตน์. 2552. การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าวของเกษตรกรในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สิริรัตน์ บำรุงกรณ์. 2532. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ และไม่ยอมรับนวัตกรรมของชาวนา กรณีศึกษาจังหวัด ปัตตานีวิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์. 2558. ข้อมูลด้านการเกษตร จังหวัดสุรินทร์ สถานการณ์การผลิตพืช. แหล่งข้อมูล: <https://goo.gl/kacZUo>. ค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2559.